

محمد (ص) با کیست؟

آزادگی و حق‌گرایی در آیین رسول اکرم (ص)

□ رسول خدا(ص) فرمود: محبوب‌ترین دین‌ها نزد خدا آیین حق‌گرا [=حنیف] است؛ پس هرگاه دیدی که امت من به ستمگر نمی‌گویند: «تو ستمگری»، بی‌تردید از دست رفته‌اند. (میزان‌الحکمه، ص ۱۸۱۱)

□ امام علی(ع): بارها از پیامبر(ص) شنیدم که می‌فرمود: «ملتی که حق ضعیفان را از زورمندان بدون ترس و لرز نستانند هرگز پاک نمی‌شود و روی سعادت نمی‌بیند.» (نهج‌البلاغه، نامه ۵۳)

□ ساعتی عدالت، بهتر از شصت سال عبادت است که شبش به عبادت و روزش به روزه‌داری بگذرد و یک ساعت بی‌عدالتی در حکومت، نزد خدا بدتر از شصت سال گناه است. (میزان‌الحکمه، ص ۳۴۹۵)

□ هر آینه گره‌های اسلام یکی یکی گشوده خواهد شد و هر گاه گرهی باز شود مردم به گره بعدی آن خواهند پرداخت. اولین گرهی که باز می‌شود زیر پا گذاشتن داورى عادلانه است و آخرین آن نماز. (میزان‌الحکمه، ص ۲۵۵۵)

□ همانا پیشینیان شما هلاک شدند، زیرا اگر بزرگی از ایشان دزدی می‌کرد رهایش می‌کردند و چون ضعیفی دزدی می‌کرد بر وی حد جاری می‌ساختند. (میزان‌الحکمه، ص ۱۰۴۹)

□ امام حسین(ع)، به نقل از رسول خدا(ص) فرمود: هر که فرمانروایی ستمگر را ببیند که حرام‌های خدا را حلال می‌شمرد، پیمان خدا را می‌شکند، با سنت رسول خدا مخالفت می‌کند و در میان بندگان خدا بر اساس گناه و تجاوز رفتار می‌کند، و نه با کردار خود بر او بشورد و نه با گفتار خود، آنگاه بر خداست که [در روز جزا] او را به همان جایگاهی در آورد که آن ستمگر را در می‌آورد. (سیره‌نوی، مصطفی دلشاد تهرانی، ج ۲، ص ۲۲۶)

□ به زودی پیشوایانی بر شما حکومت می‌کنند که ارزاق شما را در اختیار می‌گیرند، و سخن می‌گویند و دروغ می‌گویند، و عمل می‌کنند و بد می‌کنند، از شما راضی نمی‌شوند مگر آنکه زشتی ایشان را خوب جلوه دهید، و

دروغ‌های ایشان را تصدیق کنید، و حق را به ایشان دهید تا راضی شوند. هر گاه ظلم کردند با ایشان جنگ کنید، هر کس در این راه کشته شود از من است و من از اویم. (خاتم‌النبيين(ص)، علی کمالی، ص ۳۲۱)

□ هر کس در راه دفع ظلم از خودش کشته شود، شهید است. چه مرگ گوارایی است که شخص در راه احقاق حق خود بمیرد. (خاتم‌النبيين(ص)، ص ۳۳۴)

□ هر که در راه دفاع از خانواده خود به ستم کشته شود، شهید است و هر که در راه دفاع از مال خود مظلومانه کشته شود، شهید است و هر که در راه دفاع از همسایه خود به ستم کشته شود، شهید است و هر که به خاطر خداوند عزّ و جلّ کشته شود، شهید است (میزان‌الحکمه، ص ۲۸۸۳).

□ چون روز قیامت شود منادی‌ای ندا دهد: کجايند ستمگران و ياران آن‌ها؟ هر کسی که دواتی برای آنان لایقه کرده، یا سر کیسه‌ای را برای آنان بسته، یا قلمی برای آنان در مرکب فرو برده است. پس آنان را نیز با ستمگران محشور کنید. (میزان‌الحکمه، ص ۳۳۸۱)

□ هر کس با انجام کاری که خدا را ناخشنود می‌کند فرمانروایی را خشنود سازد، از دین خدای عزّ و جلّ خارج شده است. (میزان‌الحکمه، ص ۳۳۳۵)

□ هر کس به قصد خشنودی فرمانروا مسلمانی را بترساند، در روز قیامت، او را در غل و زنجیر می‌آورند. (حکمت‌نامه پیامبر اعظم(ص)، ج ۸، ص ۵۰۵)

□ [امام حسین(ع) از پیامبر اکرم(ص) روایت نمود:] کسی که دینش را از راه تفکر در نعمت‌های خدا، و تدبیر در کتاب او و فهم سنت من به دست آرد، کوه‌ها بجنبند و او از جا نجنبند. و کسی که دینش را از دهان افراد فراگیرد و دنباله‌رو آنان شود، افراد او را به هر سو ببرند و دینش در معرض بزرگ‌ترین زوال است. (گزیده‌ای از سخنان امام حسین(ع)، محمد حکیمی، ص ۴۴)

□ طاعت و نیکی آن است که جان بدان قرار گیرد و دل به آن آرام یابد و گناه آن چیزی است که جان بدان قرار نگیرد و دل به آن آرام نیابد، هر چند فتوا دهندگان خلاف آن را به تو فرمان دهند. (میزان‌الحکمه، ص ۶۷۶۱)

□ پیامبر(ص) سپاهی را گسیل داشت و مردی را فرمانده آنان کرد و به سپاهیان فرمود تا دستورهای او را بشنوند و اطاعت کنند. آن مرد آتشی افروخت

و به سپاهیان دستور داد خود را در آن بیندازند. گروهی از وارد شدن به آتش سر باز زدند و گروهی مردد بودند که وارد آتش شوند یا نه. این خبر به پیامبر(ص) رسید، فرمود: «اگر به درون آتش می‌رفتند برای همیشه در آتش بودند.» آن‌گاه فرمود: «در معصیت خدا نباید از هیچ کس اطاعت کرد.» (میزان‌الحکمه، ص ۲۳۵)

□ دورترین مردم از خداوند دو مردند: مردی که با حکمرانان همنشینی کند و هر حرف ناحق و ظالمانه‌ای زدند گفته آنان را تصدیق کند، و آموزگار کودکان که میان آنان برابری را مراعات نکند و در حق یتیم، خدا را در نظر نگیرد. (میزان‌الحکمه، ص ۶۷۹۹)

□ هر يك از شما در دنیا سخن حقی را بگوید تا بدان وسیله باطلی را دفع کند یا حقی را یاری رساند، مقامش برتر از (مقام و ارزش) هجرت با من است. (میزان‌الحکمه، ص ۶۶۰۵)

□ پشیمان‌ترین مردمان در روز رستاخیز کسی است که آخرت خود را برای دنیای دیگری بفروشد. (میزان‌الحکمه، ص ۱۱۹۳)

□ به کسی غیر از خدا تکیه نکن، که خداوند، تو را به هم او وامی‌گذارد. (حکمت‌نامه پیامبر اعظم(ص)، ج ۸، ص ۳۶۵)

□ آنگاه که بدکار ستوده شود، عرش می‌لرزد و پروردگار به خشم می‌آید. (حکمت‌نامه پیامبر اعظم(ص)، ج ۱۴، ص ۳۸۱)

□ دوست داشتن مدح و ثنای مبالغه‌آمیز، نسبت به دین، کور و کر می‌سازد و خانه‌ها را [از اهلش] خالی می‌کند. (حکمت‌نامه پیامبر اعظم(ص)، ج ۱۴، ص ۳۷۷)

□ در دهان مدیحه‌سرایان خاک پاشید. (خاتم‌النبيين، ص ۸۵)

□ روز قیامت بدترین مردم در پیشگاه خدا کسانی هستند که مردم از ترس گزندشان به آن‌ها احترام بگذارند. (میزان‌الحکمه، ص ۲۶۹۱)

□ مردی را به این اتهام که می‌خواسته پیامبر(ص) را به قتل برساند دستگیر کردند و نزد پیامبر(ص) آوردند. پیامبر(ص) دستور داد او را رها کنند و به آن مرد گفت: «نترس، بر فرض که چنان قصدی هم داشته‌ای، اما بر من که دست نیافته‌ای.» (سیره حکومتی پیامبر اسلام(ص)، حسین جوان مهر، ص ۱۲۷)

□ مردی نزد پیامبر (ص) آمد و در حالی که با او سخن می گفت مضطرب می نمود. پیامبر فرمود: «بر خود آسان گیر! من پادشاه نیستم، من پسر زنی هستم که گوشت مانده خشک شده می خورد.» (میزان الحکمه، ص ۶۱۹۷)

□ امام علی (ع): شمشیر پیامبر خدا را برداشتم. دیدم بر قبضه آن سه جمله آویخته است: «به کسی که از تو بریده است، ببیوند و به کسی که به تو بدی کرده است، خوبی کن و حق را بگو، هر چند به زیان خودت باشد.» (حکمت نامه پیامبر اعظم (ص)، ج ۸، ص ۱۲۵)

□ آنگاه که پیامبر (ص) در روز فتح مکه به قریش استیلا یافت، از خون وحشی - قاتل حمزه - گذشت. هند دختر عتبه - همسر ابوسفیان - که گوش ها، زبان و دست های حمزه را بریده و قلب و جگرش را دریده و به دندان جویده بود، عفو کرد. عکرمه بن ابی جهل را بخشود. همو که مال زیادی برای از پا در آوردن رسول خدا (ص) خرج کرده بود. هبار بن اسود بن مطلب را بخشود، همان که دخترش زینب را ترسانده و باعث سقط جنین او شده بود. (سیره حکومتی پیامبر اسلام (ص)، ص ۱۲۲)

□ در میان بندگان، خداوند آن کس را بیشتر دشمن می دارد که جامه اش بهتر از کردارش باشد؛ جامه اش جامه پیامبران باشد و کردارش کردار جباران و گردنکشان. (میزان الحکمه، ص ۱۹۴۱)

□ گروهی از امت من باشند که در سیمای آنها داغ عبادت است، قرآن قرائت می کنند اما از گلوی آنها تجاوز نمایند. آنگونه از دین بیرون روند که تیر از کمان خارج شود، آنها بدترین خلق هستند. (آثار الصادقین، ج ۱۷، ص ۲۹۱)

□ گناه کردن مردم تو را از گناه غافل نکند [...] و مردم را از رحمت خدای عزوجل که تو خود بدان امید بسته ای نومید مگردان. (میزان الحکمه، ص ۴۲۷۵)

□ تا جایی که می توانید مجازات ها و حدود را از مسلمانان دور کنید ... اگر امام [یا قاضی] در بخشودن خطا کند بهتر است تا در کیفر دادن گرفتار خطا شود. (میزان الحکمه، ص ۱۰۴۵)

□ خدا را به یاد فرمانروایان امتم پس از خود می آورم ... [و از آنان می خواهم که] مردم را به فقر گرفتار نکنند که [در این صورت مردمان] کافر شوند و از دین

بیرون روند، و در خانه خود را به روی مردم میندند که در این صورت قدرتمندان و توانگران ایشان، ضعیفانشان را خواهند خورد! (ترجمه الحیاة، ج ۳، ص ۵۲۲)

□ هرکس که مردی را بر ده تن امیر کند و بداند که در میان آن ده تن کسی دیگر شایسته تر از اوست، قطعاً به خدا و رسولش خیانت کرده است. (خاتم النبیین، ص ۳۶۱)

□ اگر طلبکاری شکایت بدهکار خود را نزد حکمرانی ببرد و تنگ دستی بدهکار بر حکمران معلوم شود، بدهکاری از دوش آن بدهکار برداشته می شود و به گردن حکمران می افتد و او باید از اموال مسلمانان که در اختیار دارد بدهی او را بپردازد. (میزان الحکمه، ص ۷۱۳۷)

□ نزدیک است که فقر به کفر انجامد. (میزان الحکمه، ص ۴۶۵۵)

□ از بهترین اعمال در نزد خدا، خنک کردن جگرهای سوخته و سیر کردن شکم های گرسنه است. سوگند به آن کس که جان محمد به دست اوست، به من ایمان نیاورده است آن بنده ای که سیر بخوابد و برادر (یا همسایه) مسلمانش گرسنه باشد. (ترجمه الحیاة، ج ۵، ص ۳۰۴)

□ خداوند در روز قیامت به مردم آبادی ای که در آن کسی شب را گرسنه به روز رسانده نگاه نمی کند. (ترجمه الحیاة، ج ۴، ص ۵۴۷)

□ مردی نزد پیامبر (ص) آمد و گفت: «آیا در اموال حقی جز زکات وجود دارد؟» پیامبر (ص) فرمود: «مسلمان باید هرگاه گرسنه ای از او غذا بخواهد غذایی دهد و هرگاه برهنه ای از او لباس خواهد وی را ببوشاند.» آن مرد گفت: «بیم آن می رود که دروغ بگوید.» پیامبر (ص) فرمود: «آیا بیم آن نمی رود که راست بگوید؟» (میزان الحکمه، ص ۲۳۳۹)

□ در دانش با یکدیگر یکرنگ باشید، زیرا خیانت هر یک از شما در علمش بدتر از خیانت کردن در مال است و در روز قیامت خداوند از شما بازخواست می کند. (میزان الحکمه، ص ۴۰۰۳)

□ به زیادی نماز و روزه و حج و احسان و ورد و ذکر شبانه مردم منگرید، بلکه به راستگویی و امانت داری آن ها توجه کنید. (میزان الحکمه، ص ۲۹۹۷)

□ سوگند به آن خدایی که جانم به دست اوست که داخل بهشت نمی شوید مگر آنکه ایمان بیاورید و ایمان نمی آورید مگر آنکه یکدیگر را دوست داشته باشید. (آثار الصادقین، ج ۳، ص ۵۶)

□ هرگونه که باشید همان گونه بر شما حکومت می شود. (میزان الحکمه، ص ۶۸۵۳)

□ وای بر آن کس که نمی داند و وای بر کسی که می داند و کاری نمی کند. (آثار الصادقین، ج ۱۳، ص ۵۹۴)

□ آنکه بترسد شبانه به راه افتد، و آنکه همه شب ره پویید، به منزل مقصود رسید. (میزان الحکمه، ص ۱۵۷۵)

والا پیام دار محمد!

گفتی که یک دیار

هرگز به ظلم و جور نمی ماند استوار

آنگاه تمثیل وار کشیدی عبای وحدت

بر سر پاکان روزگار.

در تنگ پر تبرک آن نازنین عبا

دیرینه، ای محمد

جا هست بیش و کم آزاده را

که تیغ کشیده است بر ستم؟

سیاوش کسرابی، مرداد ۱۳۵۶